

SANCTI ODONIS

ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS

EPISTOLA IN VITAM WILFREDI ARCHIEPISCOPI EBORACENSIS

(Apud Warthon, Anglia sacra, tom. II, pag. 50)

Orthodoxæ fidei famulatio ancillatis, eisdemque ecclesiastico antistantibus proposito quaquaversum orbis, tam instantibus quamque futuris, Odo Dorobernicarum opilio ovillarum in sanctæ humilitatis consectione collegium et in concessu inexhaustæ beatitudinis tripudium.

Sagax humanæ curiositatis industria dum jugiter aggeratim sibi provideat labilia, adeo plerumque protelatur philanthropia, ut intransmeabiles naturæ metas insolenter præteriens undecunque et jam inficiando conquirendum fore præordinet. Etenim ex quo paradisi terrestri primicola viperina minus præsensit eludia, dilatoque mortis compendio debita moleste cœpit afflictari solertia, insopibili fere mundialis enormitas grassatur parcimonia, unde et obstinatoris parvitatis silvescente propagine, fasque nefasque interdum non admodum discrete compaginat, Enimvero nobis inenacuabili [inenervabili] veritatis testudine galetis congruit normalibus agenda rubricare methodis, eatenus præcipue ut cœnulenti flocci pendentes lucra commercii, propheticis concentibus studeamus aptari. Mihi autem dicentes, *Adhærere Deo bonum est* : qua in re ex diametro connectatur ; non ei famulari non bonum est. Siquidem quorsum hæc velint evadere minutæ. hujusce micello brachilexii contignabo. Innumeras Anglorum imperium sustinuisse olim discordias) quibus et antiquorum vulnere domicilia patrum, et multa religiositatis unione fuscata, theorici cultus absol-

(273) A loco apud Mabillon. Act. Benedictin. sæc. v, p. 283, ubi ista quæ uncis inclusa sunt reperiuntur.

A vere semina, neminem ejusdem prosapie phisilegam nescire profiteor. [Igitur venerabilissimas beati confessoris Christi Wilfredi reliquias indecenti sentinosæ voraginis situ marcidas, imo quod dictu quoque meticulousum est, prælatorum horripilatione neglectas, cum inde favente Deo scilicet et loco (273) sepulcri ejus quidam transtulissent, reverenter excepi, atque intra ambitum metropolitanæ, cui gratia Dei præsideo, Ecclesiæ collocavi.] Præsertim cogente illo evangelistæ testimonio, meo videlicet apologetico. *Quia ubicunque fuerit corpus, congregabuntur et aquilæ (Matth. xxiv, 28).* Itaque tantæ tamque Deo dignæ affinitatis delectatus vicinitate, et editiore eas entheca decusare, et excerptis de libro vitæ ejus flosculis, novo opere pretium duxi carmine venustare. Illud quoque astruendum in calice, ne qui me caperato gangit suscendum [f., suscipiendum] supercilio impidissimo [f., limpidissimo] Dei nutui absurde nitatur refragari, dum fit in terra nihil sine causa. Quando quidem imperitate vitat illud comicum : *Auribus teneo lupum.* Porro acerbæ ternicositatis injectaque deperationis angelogias intrito universalitatis epithemate et ambrosio dictionalitatis collemate indulcabo, ringens cum giganticida Domino : *Ego in Domino speravi. Omnis sperans in Domino exsultabit et lætabitur in misericordia ejus. Ego igitur exsultabo et lætabor in misericordia ejus (Psal. xxx, 7 seqq.).*

sæc. v, p. 283, ubi ista quæ uncis inclusa sunt reperiuntur.

SANCTI ODONIS

ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS

CONSTITUTIONES

T. mpore regis Edmundi, hoc est annum circiter Domini 942, in quibus cavetur de officio regis, magistratum, et cleri, et de juribus Ecclesiæ rite conferendis.

(Apud Mansi, Concil. ampl. Coll., t. XVIII, col. 393.)

TITULI CAPITULORUM.

I. De immunitate Ecclesiæ.

II. De sæcularium principum officio et obedientia episcopis præstanda.

III. De officio episcoporum.

IV. De officio presbyterorum.

V. De officio clericorum.

VI. De officio monachorum.

VII. *De prohibendis illicitis connubiis.*

VIII. *De concordia in Ecclesia conservanda.*

IX. *De jejuniis et eleemosynis faciendis.*

X. *De decimis reddendis.*

PRÆFATIO.

In nomine sanctæ Trinitatis et unicæ divinitatis. Licet, nullis existentibus meritis, monita piæ exhortationis ausu temerario quempiam docere præsumam : tamen quia certantibus et videlicet laborantibus in stadio hujus vitæ, spirituale bravium auctore donorum Spiritu promittitur, et pastorum curæ populus Dei multiplicandus fide et numero caute conceditur ; ideo ego Odo humilis et extremus, divina largiente clementia, almi præsulis et pallii honore ditatus, quædam documenta. omni Christicolæ, ni fallor, non indigna, quæ a præcedentibus illustrium virorum præceptis certissima comperi, ad consolationem domini mei regis, scilicet Edmundi, omnisque populi excellenti imperio ejus subjecti, in ista chartula coadunare decrevi. Unde devotissime obsecro, et clementissime hortor audientium mentes, ut si quando hæc recitanda audiant, interius videlicet in corde frequenti meditatione plantent ; et multiplices bonæ operationis munere, ex eo fructum pacatissimum in tempore messis sibi colligant.

CAPUT PRIMUM.

Primo capitulo præcipimus et mandamus ut sancta Dei Ecclesia, quæ sanguine Christi primum fundata est, et fidelium multitudine, sponsa dealbata, nullis ingrediatur malorum interruptionibus. Nec alicui liceat censum ponere super Ecclesiam Dei, quia filii Ecclesiæ, id est filii Dei, ab omni censu terrestri liberi sunt in omni regno. Ambrosius sit : Ecclesia catholica libera est ab omni censu principis. In Historia Ecclesiæ : Si quæ domus agri, vel quælibet prædia a Christianis direpta sunt, sive sub fiscum regalem, sive in dona collata sunt, hæc omnia in antiquum jus Christianis præcipimus revocari. Gregorius enim ait : Si quis Ecclesiam Christi denudaverit, anathema sit, si non satisfactione emendaverit. Et iterum : Quisquis Ecclesiæ Dei parochias vel usurpare per rapinam tentaverit, ab Ecclesiæ ministris excommunicandus est, et omnimodo a corpore Christi alienus. Audente enim extra milites qui Christum crucifixerunt, aliquid, qui Ecclesiæ ejus disciplinæ regulis obedire contemnunt ; Ecclesia enim habet potestatem ligandi atque solvendi.

CAPUT II.

Secundo capitulo admonemus regem, et principes, et omnes qui in potestate sunt, ut cum magna humilitate suis archiepiscopis omnibusque aliis episcopis obediant, quia illis claves regni cælorum datæ sunt, et habent potestatem ligandi atque solvendi : nec se magni pendant in sæculari potentia, quia *Deus superbis resistit, humilibus dat gratiam* : habetque rex prudentes consiliarios, Deum timentes super regni negotia : ut populus bonis exemplis regis et principum eruditus, proficiat in laudem et gloriam Dei. Neminem injuste per potentiam opprimere : sine acceptione perso-

narum inter virum et proximum suum judicare, advenis, pupillis et viduis protector esse, furtum prohibere, adulteria punire, iniquos non exaltare, pauperes eleemosynis alere ; quia etsi omni homini necessarium est Christi custodire mandata, præcipue tamen regibus et omnibus in sublimitate positus ; qui et pro seipsis etiam, et pro universis sibi subjectis, in die districti examinis justo Judici rationem sunt reddituri.

CAPUT III.

Tertio, admonendi sunt episcopi, quatenus cum omni honestate et modestia in sanctæ religionis pietate prædicent et ostendant exempla bona omnibus. Ut suas parochias omni anno cum omni vigilantia, prædicando verbum Dei, circumveant ; ne aliquis per incuriam pastoris, per devia cuiuslibet ignorantie errans, lupinis pateat morsibus lacerandus. Ne quis turpis lucri gratia, sed spe mercedis æternæ, gregem sibi commissum pascere studeat : quod enim gratis excepimus, gratis impendere non differamus. Absque ullo timore vel adulatione cum omni fiducia verbum veritatis prædicare regi, principibus populi sui, omnibus dignitatibus, et nunquam veritatem subterfugere. Neminem injuste damnare, neminem nisi juste communicare, omnibus viam salutis demonstrare.

CAPUT IV.

Quarto capitulo, admonemus presbyteros ut populum Dei bonis exemplis, habitu sancto doceant, et doctrina sancta erudiant et informant. Ut illorum conversatio in omni bonitate et modestia moribus populi excellentior sit quatenus qui eum viderit secundum presbyteratus sui dignitatem vestitum incedentem, bene et laudabiliter enuntiat habitus ejus.

CAPUT V.

Quinto capitulo admonendi sunt clerici, ut canonice cum omni honestate et reverentia juxta sanctorum Patrum decreta vivant, præbentes bona omnibus exempla, quatenus in eorum bona conversatione laudetur episcopus, honoretur Ecclesia, populus proficiat in laudem Dei, et illi secundum nominis sui dignitatem, digni in Dei hæreditatem venire efficiantur.

CAPUT VI.

Sexto capitulo hortamur monachos, et omnes qui votum Deo voverunt, ut in omni humilitate et obedientia die noctuque hoc adimplere studeant, permanentes in timore Dei in ecclesiis ubi se voto constrinxerunt. Non sint vagabundi, neque gyrovagi, qui nomen monachi desiderant, officium autem ejus contemnunt : sed secundum exempla apostolorum, lectione sacra, et continuis orationibus se exercentes, parati, præcinctis lumbis, ardentibusque lucernis, Patremfamilias expectent, ut veniens eos faciat in æterna requie sine fine permanere.

CAPUT VII.

Septimo capitulo prohibemus et interdiciamus omnibus Christianis injusta connubia, et incestuosa,

cum monialibus, vel cognatis, vel cum aliis illicitis personis. Sanctæ enim recordationis Gregorius papa, cum pluribus episcopis, seu sacerdotibus cæteris, in basilica beati Petri apostoli constituit : Si quis monacham, quam Dei ancillam appellant, in conjugio duxerit, anathema sit. Et responderunt omnes : Amen. Nos quippe eandem apostolicam auctoritatem sequentes, simili modo jaculum maledictionis talibus imponamus, nisi correptus a tam nefanda præsumptione ad satisfactionem pervenerit.

CAPUT VIII.

Octavo capitulo observamus : ut quando in aliquo conventu venerimus, tota intentione consideremus quod Psalmista nos admonet, dicens : *Dominus prospicit super filios hominum* (Psal. LII), et reliqua ; et iterum : *Dominus dissipat consilia gentium*, et reliqua usque *in hæreditatem sibi* (Psal. XXXI), Ideo prævidendum est, fratres, ut sit concordia et unanimitas inter episcopos et principes, omnemque populum Christianum, ut sit unitas ubique ecclesiarum Dei, et pax : imo una sit Ecclesia, fide, spe et charitate, unum habens caput, quod est Christus, cujus membra se invicem adjuvare mutuaque charitate diligere debent, ut ipse ait : *In hoc cognoscant omnes*, et reliqua (Joan. XIV).

CAPUT IX.

Nono capitulo admonemus jejunium [addendum et orationem] cum eleemosynis caute et vigilanter conservare : istæ enim sunt tres alæ quæ ducunt C

A sanctos ad cælum. Quatenus quadragesimale jejunium, Quatuor Tempora, et alia legitima jejunia, videlicet IV feriam, et VI feriam, cum magna vigilantia observare studeatis : et super omnia Dominicum diem, et sanctorum festivitates, sicuti canon et exempla præcedentium affirmant, ab omni sæculari opere cautissime custodire procuretis, nec superstitionibus vanis consensum præbeatis : neque creaturam pro creatore magicis illusionibus adorabitis, quia qui talia agunt regnum Dei non possidebunt.

CAPUT X.

Decimo capitulo mandamus, et fideliter obsecramus, de decimis dandis, sicut in lege scriptum est : *Decimam partem ex omnibus frugibus tuis, seu primitiis deferas in domum Domini Dei tui* (Deut. XII). Rursum per prophetam : *Afferte, inquit, omnem decimam in horreum meum, ut sit cibus in domo mea, et probate me super hoc. Si non aperuero vobis cataractas cæli, et effudero benedictionem usque ad abundantiam : et increpabo pro vobis qui comedit et corrumpit fructum terræ vestræ, et non erit ultra in ea sterilis* (Malach. III). Unde et cum obtestatione præcipimus, ut omnes studeant de omnibus quæ possident dare decimas, quia speciale Domini Dei est : et de novem partibus sibi vivant, et eleemosynas tribuant. Veritatem autem facientes, in charitate maneamus in illo qui est Deus benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

SANCTI ODONIS

ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS

EPISTOLA SYNODALIS

AD EPISCOPOS SIBI SUFFRAGANEOS.

(Apud Mansi ibid, col. 398).

Mirabili cunctipotentis polorum præsulis clementia opitulante, ego Odo Ecclesiæ Salvatoris Domini nostri Jesu Christi archiepiscopus, Dorobernensis civitatis metropolitanus, coepiscopis fidei catholicæ compaginatoribus, spiritali charitate, etiam comitatus rigore, meis confratribus, præsentium prosperitatem æthereique decoris beatitudinem.

Si aliquo modo fieri posset ut totius mundi opes ante nostros ponerentur obtutus, ita ut imperiali munere nobis universaliter deservirent, libenter illa omnia distribuere, meque ipsum insuper pro vestrarum animarum salute impenderem. Quippe quoniam meipsum a vestræ sanctitatis studio cupio et spero corroborari super eo in quo Dominus

D Deus nos operarios constituit. (274) [Et multa, quibus onus pontificatus exponit, subdidit :] idcirco humiliter, quasi indignus, sed devotus, precor et hortor sanctitatem vestram, ne tepide et negligenter in regimine animarum convertemini, ut non in tempore tremendæ vindictæ conqueratur de vobis Dominus, dicens : *Pastores non pascebant gregem meum, sed semetipsos* (Ezech. XXXIV), et iterum : *Principes exstiterunt, et ego ignoravi* (Ose. VIII, 4). Sed potius curemus familiæ Domini, super qua nos constituit rectores, cibum dare in tempore suo, mensuram tritici, probatam scilicet doctrinam. Et quamvis meritorum qualitate non præsumam consolari et hortari quemquam quippe qui solus indignus, et innumerabilium culpa

(274) Quæ uncis sunt inclusa, puto esse Willelmi Malmesburiensis, qui hanc epistolam refert.